

Nationaal Park
De Biesbosch

Biesbosch Nieuwsbrief nr. 2, juli 2010

**Informatie over projecten
'Ondergedompeld in de Biesbosch' en Interreg IV A 2 Zeeën 'STEP'**

Colofon

Deze nieuwsbrief is bestemd voor de Biesboschpartners.

Redactie

Dick Verheijen
Mascha Brouwer
Marianne den Braven

Reageren

Opmerkingen, vragen en tips n.a.v. deze nieuwsbrief kunt u richten aan Marianne den Braven,
m.denbraven@biesbosch.org

De ontwikkeling van de projecten 'Ondergedompeld in de Biesbosch' en 'STEP' zijn in volle gang. In deze nieuwsbrief informeren wij u over deze ontwikkelingen, de verschillende projecten, besluiten, resultaten en successen.

Graag horen wij ook uw opmerkingen, tips of vragen en commentaar op de diverse onderwerpen. Deze Biesbosch Nieuwsbrief wordt gestuurd naar onze Biesboschpartners. Dit zijn personen, organisaties, overheden, enz., die betrokken zijn bij de ontwikkelingen, bijdragen, besluiten en meewerken aan het realiseren van de Biesboschambities.

De Biesbosch Nieuwsbrief ontvangt u ongeveer één keer per kwartaal.

Parkschap in oprichting

Op 22 juni jl. heeft de Bestuurlijke Commissie alle opmerkingen en commentaren van alle partners besproken en besloten dat er een definitief voorstel wordt verstuurd aan de deelnemers met als unaniem standpunt dat

- De vragen en opmerkingen met betrekking tot juridische en financiële zaken afdoende zijn beantwoord en als standpunt naar de partners zullen worden toegezonden;
- De samenwerkingsovereenkomst met Staatsbosbeheer akkoord is;

- De gemeenschappelijke regeling voor het Parkschap is vastgesteld inclusief de verordening voor de instelling van de bestuurscommissie.

Tevens is een geconsolideerde begroting 2011 vastgesteld die ook onderdeel uitmaakt van de besluitvorming.

Met deze vaststelling is weer een belangrijke stap gezet om het Parkschap ook daadwerkelijk te kunnen oprichten met ingang van 1 januari 2011.

Vanaf september 2010 zal bij alle partners het eindvoorstel aan de orde komen, waarbij door of namens de Bestuurlijke

Commissie een toelichting/presentatie kan worden gegeven.

In dezelfde vergadering van de Bestuurlijke Commissie is opdracht verstrekt om

- Een onderzoek te doen naar de huisvesting van het Parkschap, geen goudgerande accommodatie maar ingepast bij al bestaande Biesbosch-gebouwen;
- Een voorstel voor te bereiden voor de werkorganisatie van het Parkschap;
- Een tussenrapportage te maken over de 17 projecten in Ondergedompeld inclusief voorstellen en financiering, alsmede de positie van bestaande en nieuwe bezoekerscentra en het Europese project STEP (deze voorstellen worden op 3 september 2010 behandeld in de Bestuurlijke Commissie).

In de vergadering is ook een besluit genomen over de organisatie en besturing van de website.

Daarnaast zullen voor 1 november 2011 de arken binnen het Nationaal Park worden verwijderd (vanzelfsprekend in overleg met de bewoners) en buigt de commissie zich over de hoofdlijn van het bestedingenplan 2011 (middelen overlegorgaan).

In het najaar '10 zal de bestuurlijke commissie zich ook buigen over een lange termijn visie op de Biesbosch-ontwikkelingen als vervolg op 'Ondergedompeld' en de tussenevaluatie van het BIP.

Nadere informatie bij Dick Verheijen (0653317445)

Op 31 maart jl. kwamen de meest betrokken medewerkers van de samenwerkende partijen bijeen in het Biesboschcentrum Dordrecht om de voortgang te bespreken van de projecten uit 'Ondergedompeld' en STEP.

Recreatieonderzoek de Biesbosch

Aanleiding

Zowel vanuit het Nationaal Park de Biesbosch als vanuit de terreinbeheerders Natuur- en Recreatieschap de Hollandse Biesbosch en Staatsbosbeheer bestaat behoefte aan recente gegevens, zowel kwalitatief als kwantitatief, over het recreatieve gebruik van de Biesbosch. En met 'de Biesbosch' bedoelen we het gehele gebied, dus ook de terreinen die buiten de begrenzing vallen van het Nationaal Park.

In 1996 is voor het laatst een uitgebreid onderzoek gedaan. Dat was een kostbaar onderzoek en de resultaten ervan waren niet volledig vergelijkbaar met de gegevens van een eerder onderzoek uit 1991.

Er was behoefte aan recente gegevens maar ook aan een onderzoeksmethode die voor langere tijd kan worden vastgehouden zodat gegevens van het huidige onderzoek goed vergelijkbaar zijn met gegevens uit toekomstig onderzoek. Alleen dan kunnen trends en ontwikkelingen goed worden geanalyseerd.

Het huidige onderzoek, uitgevoerd in 2008, is de resultante van een gezamenlijk vastgestelde methode en kan worden beschouwd als nulmeting voor de komende jaren. Ondanks de status van nulmeting zijn er welk degelijk verbanden te leggen tussen dit onderzoek en het onderzoek uit 1996 maar in eerste instantie vormt dit de basis voor onderzoeken die in de komende

jaren worden gedaan met een frequentie van eens in de 5-7 jaar.

Het onderzoek bestaat uit een kwalitatief deel, een kwantitatief deel en een deel kengetallen en trends.

Er is gebruik gemaakt van internetenquetes en passantenenquetes en voor het kwantitatieve deel is o.a. gebruik gemaakt van luchtfoto's.

Resultaten

De resultaten uit het onderzoek zijn onderscheiden in die van de waterrecreant, de landrecreant en de niet-bezoeker.

Waterrecreatie

De Waterrecreanten komen vooral uit de regio, binnen 30 km van de Biesbosch. Daarvan komen de meesten uit Zuid-Holland. Het grootste deel van de waterrecreant, 60%, is in leeftijd tussen de 40 en 60 jaar en heeft een middelbare (29%) of hogere (25%) beroepsopleiding gedaan.

Meer dan de helft (51%) van de (hoofd)vaartuigen bestaat uit kajuitmotorboot. Gevolgd door de open motorboot (13%). Dordrecht is voor 36% van de boten de vaste thuishaven, 15% ligt in Sliedrecht en 13% in Werkendam (incl. Hank). Slechts 7% van alle boten die in de Biesbosch zijn ondervraagd heeft als thuishaven Drimmelen terwijl dat een grote jachthaven is.

Het herhalingsbezoek van de waterrecreant is groot en van de ondervraagden vaart 50% regelmatig in de Biesbosch, 19% vaart zelfs nergens anders dan in de

Biesbosch. De Biesbosch heeft een grote groep vaste vaarrecreanten.

Zomer en lente is het meest favoriete seizoen voor de vaarders.

De zaterdag en zondag scoren hoog als het gaat om de voorkeursdagen waarop men vaart met resp. 85 en 92%. De combinatie zaterdag+zondag is eveneens populair (39%). Slechts 5% vaart alleen op doordeweekse dagen.

Waterrecreanten in de Biesbosch zijn te verdelen in dagrecreanten (57%) en verblijfsrecreanten (43%). De verblijfsrecreanten blijven meestal 2-3 dagen en dan met name in het weekend.

Driekwart van de boten legt dan aan bij een steiger en 20% gaat voor anker.

Rietplaat en Kooigat zijn met resp. 39% en 31% de populairste bestemmingen. Slechts 15% van alle overnachtingen vindt plaats in een jachthaven.

Ruim driekwart van de bezoekers heeft wel eens informatie gezocht. Internet is met 48% (meerdere antwoorden mogelijk) de belangrijkste bron, gevolgd door bezoekerscentrum Hollandse Biesbosch met 46%. Slechts in 15% van de gevallen wordt bezoekerscentrum Drimmelen genoemd.

De waterrecreanten hebben gemiddeld 3 uur en 11 minuten gevaren op de dag dat ze zijn geïnterviewd. Slechts 18% heeft minder dan 1 uur gevaren.

Speedbootbezitters bleven het vaakst langer dan 2 uur van de vaartijd in de Biesbosch. Speedbootbezitters varen veruit het langst, namelijk bijna 4 uur.

Zo'n 80% van de vaarders heeft minimaal 1 keer aangelegd tijdens het varen. 53% deed dit 1 keer, 20% deed dit 2 keer. Bij het aanleggen besteedt 33% activiteiten aan boord, 16% gaat wandelen en 14% picknickt op de wal.

Voor de waterrecreant zijn natuurwandelpaden, aanlegsteigers en zandstrandjes de belangrijkste voorzieningen.

Voor 60% van de waterrecreanten geldt dat zij min of meer een vaste plaats hebben in

de Biesbosch waar ze steeds naar terugkeren.

Gemiddeld besteedt een vaarrecreant € 37,36 per dag in de Biesbosch. Veelal aan brandstof. Slechts 4% besteedt geld in een horecagelegenheid.

Het motief waarmee de vaarrecreant de Biesbosch bezoekt is vooral Gezelligheid (34%) en er even tussenuit (33%).

Als het gaat om de voorzieningen dan geeft meer dan 95% aan dat

bezoekerscentra/museum in voldoende mate aanwezig is (of wellicht andersom geredeneerd missen ze deze voorziening niet). Duidelijk is wel dat zandstrandjes en aanlegplaatsen in te weinig mate aanwezig zijn. Men is ook minder dan gemiddeld tevreden over de kwaliteit van de bestaande zandstrandjes en aanlegplaatsen.

Als het gaat om 'missen van voorzieningen' dan wordt ook aanlegplaatsen als eerste genoemd (39%), gevolgd door afvalbakken (17%) mobiele toiletten en horecagelegenheden (15%). Er was gelegenheid voor het doen van spontane opmerkingen. 43% van de respondenten maakte daarvan gebruik. Van deze groep gaf 17% aan behoefte te hebben aan meer en betere voorzieningen en 10% gaf aan overlast te hebben van medegebruikers en dan vooral van snelvaarders.

Landrecreatie

Een groot deel van de bewoners uit de directe omgeving brengt wel eens een bezoek aan de Biesbosch. Van de ondervraagden bezocht 74% een of meerdere keren de Biesbosch in de afgelopen 3 jaar waarvan 72% via het land. Van de respondenten die op het land zijn ondervraagd kwam slechts 18% uit Noord-Brabant, 73% uit Zuid-Holland en 9% uit overig Nederland. Dordrecht/Zwijndrecht was goed voor 55% van de bezoekers. Van de landrecreanten is 90% vertrokken uit eigen woonplaats en 10% vanaf een vakantieadres.

Opvallend is dat ook de verblijfsrecreanten voornamelijk uit Zuid-Holland en Noord-Brabant komen.

Bijna de helft (48%) van gezelschappen landrecreanten bestaat al dan niet gedeeltelijk uit personen van 50-64 jaar.

De groeps grootte is gemiddeld 3,5 persoon. Van de gezelschappen had 12% één of meerdere honden bij zich (Gemiddeld 2,2 honden per gezelschap).

De landrecreanten uit de regio kwamen in de afgelopen 3 jaar gemiddeld 10 keer naar de Biesbosch.

Zomer en lente zijn de populairste seizoenen en de gemiddelde verblijftijd is met 3 uur en 16 minuten hoog te noemen.

De auto blijkt voor de landrecreanten het meest gekozen vervoermiddel te zijn (56%), gevolgd door de fiets (38%).

Niemand kwam lopend.

Wandelen (46%) en toerfietsen (40%) zijn de belangrijkste activiteiten die men onderneemt. Opvallend is het aantal mensen dat luiert en zont (27%). Slechts 1% van de landrecreanten bezoekt een bezoekerscentrum.

28% van de landrecreanten heeft voor of na het bezoek een bezoekerscentrum bezocht. Van die bezoekers kwam 94% in het bezoekerscentrum Hollandse Biesbosch.

Van die bezoekers heeft 66% de tentoonstelling in het centrum bekeken, 51% heeft koffie gedronken en 25% een kaart gekocht (meerdere antwoorden mogelijk). De bezoekers aan de centra gaven gemiddeld een 7,8 als cijfer voor de centra.

Bereikbaarheid en ontbreken van omgevingslawaai worden goed

gewaardeerd door de landrecreanten. Over de wandelpaden zijn de bezoekers minder tevreden (kwaliteit, bewegwijzering en aantal gemarkeerde routes te laag). Ook mist met zitbanken en in mindere mate horecagelegenheid en speelgelegenheid voor kinderen.

Belangrijkste motieven voor de wandelrecreanten zijn Gezelligheid (29%) en even tussenuit (28%). Sportieve uitdaging scoort hier met 16% hoger dan gemiddeld.

Het gemiddelde waarderingcijfer van de landrecreant voor de Biesbosch is 7,8

Niet-bezoekers

Van de Niet-bezoekers geeft 43% aan te weinig tijd te hebben om de Biesbosch te bezoeken, 14% zegt meestal naar een ander gebied te gaan (o.a. Loonse en Drunense duinen, Lingebos en Mastbos) en 12% geeft aan dat het gebied niet aanspreekt. Als voor deze categorie de bezwaren om er te komen zouden vervallen dan zouden opvallen veel mensen een rondvaart maken (40%) of een korte wandeling doen (38%).

Telresultaten

Ondanks dat gegevens uit 1996 niet volledig met gegevens uit 2008 zijn te vergelijken kan wel geconcludeerd worden dat het aantal vaartuigen en sluispassages aanzienlijk is gedaald wat kan duiden op een afname van recreatievaart in de Biesbosch.

Uit online panels blijkt dat 18% van de Nederlanders (>12jr) de afgelopen 3 jaar in de Biesbosch is geweest. Omgerekend betekent dat 3,12 miljoen bezoeken in de Biesbosch op jaarbasis

Het aantal bezoekers aan de bezoekerscentra in 2008 is ruim 55.000 personen in Drimmelen en 120.000 in Dordrecht. Het Biesboschmuseum trok bijna 32.000 bezoekers.

Guus Verhorst

Eden award

De Biesbosch werd in april 2010 genomineerd voor de EDEN award, de Europese prijs voor duurzaam toerisme die per land wordt uitgereikt. Om de nominatie in de wacht te slepen is een EDEN-krant samengesteld, met daarin een overzicht van wat er in de Biesbosch gebeurt en gaat. Wie exemplaren van de krant wil ontvangen om aan geïnteresseerden uit te delen, kan deze aanvragen bij Marianne den Braven, m.denbraven@biesbosch.org. Zo'n 50 verschillende organisaties en bedrijven in en om de Biesbosch betuigden hun steun aan de EDEN nominatie van de Biesbosch. De winnaar werd uiteindelijk Nationaal Park Weerribben-Wieden. Binnenkort wordt een bezoek gebracht aan dit gebied om te leren van de ervaringen daar. Gebeuren op het gebied van duurzaamheid.

De Biesbosch, proeftuin voor duurzaam toerisme
De Biesbosch is genomineerd voor de EDEN award, een Europese prijs voor duurzaam toerisme. Het is een van de belangrijkste prijzen op de wereld voor deze unieke recreatiegebieden.

De Biesbosch, een dynamisch zoetwatergetijdengebied
Het meest bijzondere in de Biesbosch is de unieke koppeling van het water. Het getijde heeft niet alleen invloed op de vorming van het landschap, maar ook op de natuurlijke waterloop. Het zorgt voor een constante aanvoer van water, wat essentieel is voor de groei van de planten en dieren die er leven. Dit maakt de Biesbosch een uniek gebied voor recreatie en natuur.

Waterland
De Biesbosch is onderdeel van de Deltaplans van de Rijksoverheid. Dit betekent dat de Biesbosch een belangrijke rol speelt in de afwatering van Nederland. Het gebied wordt gebruikt voor recreatie, natuur en landbouw. Het is een gebied waar de natuur en de mens samenleven.

Natuurlijk Park
Het Nationaal Park De Biesbosch wordt sinds 1996 als een van de belangrijkste natuurreservaten in Nederland beschermd. Het gebied wordt beschermd tegen veranderingen die de natuur kunnen schaden. Het is een gebied waar de natuur zich kan ontwikkelen op zijn eigen manier.

Spindotter
De Spindotter is een van de meest bijzondere insecten in de Biesbosch. Het is een insect dat alleen in de Biesbosch voorkomt. Het is een insect dat leeft in de waterplanten en die voor de afwatering van de Biesbosch zorgt. Het is een insect dat de Biesbosch uniek maakt.

www.np-debiesbosch.nl

Succesvolle startconferentie STEP op 11 mei 2010

In Kruibeke (België) vond op 11 mei de kick-off conferentie van STEP plaats. STEP (Sustainable Tourism in Estuary Parks) is een samenwerkingsproject op het gebied van duurzaam toerisme, gedeeltelijk gefinancierd uit het Europese programma Interreg IV A 2 Zeeën.

Gast sprekers

Er waren twee gast sprekers. Ignace Schops, directeur van het Regionaal Landschap Kempen en Maasland en winnaar van onder meer de Goldmann Environmental Prize 2008, hield een verhaal over het belang van duurzaam toerisme, waarbij hij het succes van Kempen en Maasland als voorbeeld stelde. Zijn advies: maak natuur weer sexy, neem lokale ondernemers op excursie en betrek ze bij het branden van je gebied.

Patrick Meire, hoogleraar aan de Universiteit van Antwerpen, hield een betoog over het belang van biodiversiteit in het algemeen en in de Schelde in het bijzonder. Aan de hand van een analyse van de ingrediënten van een diner, maakte hij inzichtelijk dat niet alleen de tong met zijn hoge marktwaarde moet worden beschermd, maar dat ook alle kleine organismen waar de tong van leeft als waardevol moeten worden beschouwd. Om biodiversiteit te behouden is een integrale benadering nodig.

Workshops

De partners: de Biesbosch, het Gecontroleerd Overstromingsgebied Kruibeke en de Broads in Engeland, presenteerden vervolgens hun plannen aan het internationale gezelschap van zo'n 70 geïnteresseerden van uiteenlopende organisaties en bedrijven.

De komende jaren werken de partners samen om het European Charter for Sustainable Tourism te verkrijgen, om bezoekersstromen beter te managen en om publiek-private samenwerking te bevorderen. Een deel van de dag werd besteed aan workshops over deze onderwerpen. De resultaten uit de workshops worden gebruikt bij de verdere uitwerking van de samenwerkingsprojecten.

De conferentie vond grotendeels plaats op een boot die over de Schelde voer. Ook een wandeling en een fietstocht in het Gecontroleerde Overstromingsgebied in wording maakten deel uit van de conferentie. De deelnemers waren onder de indruk van de gecreëerde natuurwaarden en de recreatieve mogelijkheden van het werk in uitvoering.

[Www.step-projects.eu](http://www.step-projects.eu)

Tijdens de lunch werd de huisstijl van het project STEP gelanceerd. Het eenvoudige logo laat een deel van een vingerafdruk zien, maar kan ook gezien worden als een droogvallende slibplaat bij eb, zo kenmerkend voor alle deelnemende partners. De website www.step-projects.eu is vanaf eind juli in de lucht en bevat informatie over de deelprojecten.

Workshop Broads over publiek-private samenwerking

Op 23 en 24 juni jl. vond in de Broads een STEP workshop plaats met het thema publiek-private samenwerking. De aanwezigen maakten kennis met het Green Tourism Scheme, het Engels duurzaamheidslabel voor recreatie-ondernemers, en bezochten enkele bedrijven die dit keurmerk dragen. Er werd levendig gediscussieerd over de voors en tegens van een of meer keurmerken, lokaal of landelijk en duurzaam- of kwaliteitsgericht. Op 23 augustus a.s. vindt in het Biesboschcentrum een vervolgbijeenkomst plaats over keurmerken, om te kunnen komen tot een juiste keuze voor de Biesbosch.

Fietsverhuur camping Clippeby, Broads

Debatavond: Toekomst van de Biesbosch

Op 22 juni 2010 werd in het Centrum voor Beeldende Kunst in Dordrecht een debatavond georganiseerd over de toekomst van de Biesbosch. De avond vond plaats in het kader van het project van de Design Academy Eindhoven en de tentoonstelling 'Landinwaarts van Dordt tot de Biesbosch'.

Op deze bijeenkomst waren 80-90 deelnemers uit diverse sectoren aanwezig die een relatie hebben of belangstelling voor de Biesbosch (maatschappelijk middenveld, landbouwers, bewoners in het

gebied, vertegenwoordigers van vrijwilligers, organisaties, leden van gemeenteraden, ambtenaren uit diverse gemeenten en provincies, particulieren en studenten van DAE).

Opening

De avond werd geopend door Dick Verheijen, directeur van de Biesbosch, met een aantal statements over natuur en recreatie ontwikkeling in het algemeen en over de Biesbosch in het bijzonder. Hij accentueerde het belang van duurzaamheid enerzijds en de combinatie van natuur en recreatie anderzijds. Daarnaast is de fysieke en mentale aansluiting/verbinding tussen stad en Biesbosch een ontwikkelingsaspect. Participatie van inwoners en versterking van het ondernemersklimaat zijn tevens belangrijke voorwaarden bij het gebruik van deze topnatuurgebieden.

Lezing

De inhoudelijke bijdrage werd gegeven door Ignace Schops, directeur van NGO Regionaal Landschap Kempen met zijn visie op de ontwikkeling van belangrijke natuurgebieden onder de titel 'Investeren in het landschap..... het kan ook anders' en als subtitel 'Biodiversiteit en landschapszorg als hefboom voor regionale (economische) ontwikkeling'. Vanuit een global view over ecologische ontwikkeling legt Schops het accent op 'Planet as the pillar for sustainable development'. Inzoomend op de Kempen presenteert hij het (re)connection model van de ontwikkeling van natuurgebieden waarbij ontwikkelingskansen voor natuur worden verbonden met people en business. Continuïteit in balans tussen kwaliteitsvolle natuur en duurzaam toerisme is cruciaal met grote sociale impact en profit. Branding, zonerings, participatie van ondernemers, vrijwilligers en leiders van bezoekersstromen zijn belangrijke thema's.

Studenten DAE

Tenslotte presenteerden de studenten van de DAE hun visie op de ontsluiting van de Biesbosch, vanuit ruimtelijk ordeningsperspectief Stad/Biesbosch en concrete ideeën over duurzame Biesboschproducten, faciliteiten en arrangementen.

Debat

Onder leiding van de Kees Thies, journalist, werd met de zaal gedebatteerd over de toekomst van de Biesbosch. In de kern onderschrijven alle belanghebbenden het belang van integrale ontwikkeling, ook in relatie met de stad. Maar tegenstellingen zijn er zeker ook en deze kwamen nadrukkelijk aan de orde:

- landbouw versus natuur
- bewoners versus bezoekers
- nat/droog
- natuurwaarden/recreanten
- behoud van het bestaande/nieuwe ontwikkeling

- rust versus verkeersdruk
- branding t.o.v. afschermen
- andere verkeersroutes/ontsluitingen t.o.v. bestaande situatie handhaven
- waar begint de Biesbosch (in de stad of bij de ingang van het NP)

Er zijn geen verstrekkende conclusies getrokken; de overtuiging dat een dergelijk waardevol gebied 'bewaard' maar 'gebruikt' moet worden werd breed gedeeld, mits op verantwoorde wijze.

Vervolg

Bezoekers aan de tentoonstelling is gevraagd naar hun mening over de concepten. De meest gewaardeerde concepten stemmen zullen de komende tijd op haalbaarheid worden getoetst, en wellicht ook worden uitgevoerd.

Dick Verheijen

De volgende Biesbosch nieuwsbrief verschijnt in het najaar van 2010.

Disclaimer: Deze artikelen geven de mening van de auteurs weer. De Programma-autoriteiten van Interreg IV A 2 Zeeën zijn niet aansprakelijk voor eventueel gebruik van deze informatie.